

GEN. INSP. JAZDY.

20. (1920-1921)

Dla oznaczeń: „Pilne” „Poufne” „Telegram” i t. d.

Oddz. _____ Nr. _____ z dnia _____ 19_____

Przedmiot:

Różne

Nacz. Oddziału:

Przed wysłaniem: (A. e.)

Szef Sztabu:

Po wysłaniu: (P. e.)

Gen. Insp. Jazdy:

Przed zezwoleniem (A. a.)

Po manipulacji: (P. m.)

Czystopisów w załączeniu:

Zezwalam:

Arkusz wywiadowczy, opinia i t. p.

Załączyć:

Poprzednie pomocnicze akta:

Przepisał:

Porównał:

Odesłał:

Referentowi przedłożyć _____ 19_____

Do Naczelnego Dowództwa dochodzą ze strony poważnych i nie tylko lojalnie, ale nawet szczerze patryotycznie czujących kół żydowskich, skargi na bezwzględne postępowanie naszych wojsk w miejscowościach odzyskanych na nieprzyjaciela stop.

Jakkolwiek pewnem jest, że część ludności żydowskiej przez czas najazdu bolszewickiego zachowywała się wrogo wobec naszej państwowości i popierała nieprzyjaciela, niepodobna tego zarzutu stosować bezwzględnie do wszystkich żydów, z których przecież olbrzymia część zwłaszcza ortodoksów jest najzupełniej lojalną, a nawet patryotyczną stop.

Dow. Armji wydać natychmiast zarządzenia zmierzające do powstrzymania wszelkich nadużyć oddziałów w stosunku do tej ludności stop.

Żadną miarą niedopuszczalna jest masowa zemsta za przewinienia jednostek i pewnych kół, a każdy poszczególny wypadek musi być bezwarunkowo dochodzony sądownie stop.

W szczególności wysłać bezwłocznie Dow. 2. i 4. Armji oficerów do Wyszkowa i Sokołowa, gdzie podług doniesienia w ostatnich dniach dopuściły się wojska większych nadużyć stop.

Wynik dochodzeń meldować do Nacz. Dłwa Oddział rzm. 4 do dnia 12 września stop.

DOE. zwrócić specjalną uwagę na przestrzeganie powyższego rozkazu stop.

Otrzymują Dow. wszystkich armji i frontów oraz w odpisie M.S.Wojsk. i Min. Spraw. Wewnętrznych stop.

Naczelne Dowództwo

Nr. 215067, rzm. 4.

/-/- R O Z W A D O W S K I.

Generał - Porucznik.

OTRZYMUJA:

DOW FRONTOW I ARMJI. Hughesem

Odpisy do wiadomości:

M.S.Wojsk. /Biuro Prezydjalne/.

Min. Spraw Wewn.

Poseł HALPERN.

Warszawa, ul. Sosnowa 8.

ZA ZGODNOŚĆ ODPISU:

Genr. Bziorowski

*Do br. Sztabu Generalnego
Przesyła się w myśl ustnego roz-
kazu z dnia wczorajszego.*

25.12.20

Łubicki

ppuch. od: str. Gen.

/SZTAB GŁÓWNY/

(22)

Ora ber. WŁ
r 920 WRY

Dla zapewnienia przyszłości Państwa nieodzownym jest natychmiastowe zmobilizowanie naszej produkcji.

Ogólne ~~podjęcie~~ podjęcie produkcji rolnej przez wojnę światową i dotychczasowe zboczenie własnej gospodarki żywnościowej, sprawiły, że kraj nasz, który powinienby wyżywiać nie tylko własną ludność lecz i eksportować za granicę, już się zadkużył dotychczas bardzo znacznie dla sprowadzania żywności, a niestety i nadal sprowadzać tę żywność będzie musiał.

Póki nie potrafimy zorganizować napowrót większej części zrujnowanych warsztatów pracy rolnej, dostarczyć traktorów, maszyn, narzędzi, nawozów a przede wszystkim dobrego zboża siewnego, to produkcja nasza rolna spadnie w roku przyszłym ponownie, a brak żywności i w innych krajach już nie dozwoli nam sprowadzać jej nadal z zagranicy.

Lecz póki żywność z zagranicy sprowadzać będziemy musieli zamiast ją sami z naszego nadmiaru eksportować tak długo niema nawet mowy o podniesieniu realnej waluty a Polska coraz bardziej ku głodowi i bankructwu chylić się będzie.

Jeśli jednak jednocześnie z uruchomieniem gospodarstw zniszczonych wojną, zdokamy również poruszyć nie tylko naszą ogólną produkcję tak przemysłową jak i górniczą lecz zarazem rozbudować komunikacje i wyzyskać wszelkie bogactwa krajowe, to dla kredytów inwestycyjnych na te cele znajdziemy bardzo szerokie zrozumienie oraz poparcie sfer wpływowych zagranicą. Wtedy pieniądź ów i dla podtrzymania naszego najważniejszego dziś wojennego przedsiębiorstwa będzie mógł być użyty korzystnie.

Bez natychmiastowego ustalenia szerokiego programu ekonomicznego dla takiego naszego rozwoju, bez rychłego zmobilizowania naszej produkcji ogólnopanstwowej nie mamy co szukać za granicami pożyczkami bo nas od stołu światowego jak żebraków z piczem odpędzą. Ale gdy wykazać potrafimy jakie widoki stoją u nas otworem

gospodarce finansowej tę siłę i tem rozpęd jakiego jej koniecznie
potrzeba w tych tak dziś ciężkich i trudnych czasach ogólnej świa-
towej depresji.

Trzeba tylko pójść najpewniejszą dziś drogą tworzenia dużych
akcyjnych towarzystw z współdział^{em} ~~ni~~ Rządu, obcych kapitałów oraz
własnych ludzi i zasob^{ów} a dojdzie^{my} niebawem do takiego ekonomicznego
rozkwitu, jaki ~~ni~~^{nam} przypaść musi w udziale, jeśli tylko rodzim^{ym} bo-
gactwa tym sposobem odpowiednio rozwinąć potrafimy.

*Innowej metody dotychczasowe nasre edkcyce, gład i tantructwo
do Naktanowa nam prukroty*

Gromada 1920.r.

30. kwietnia

/./ ROZWADOWSKI

Generał porucznik.

Stanisław Dowoyno - Sołkhub .

Warszawa, dn. 13 listopada. 1920.

Pułk. Sztabu Generalnego.

Do

Szefa Sztabu Generalnego

w W a r s z a w i e .

W swoim czasie po powrocie z Murmanu meldowałem o przy-
chylnem stanowisku dla nas, głównodowodzącego siłami zbrojne-
mi sprzymierzeńców w północnej Rosji, angielskiego gen. Iron-
side i francuskiego wojsk. attaché w północnej Rosji pułkowni-
ka Donop, którzy jeszcze w chwilach potęgi niemieckiej armji
stali stanowczo na gruncie traktowania polskiego oddziału ja-
ko jednostki armji sprzymierzonej .

Większość oficerów i żołnierzy naszych otrzymała orde-
ry angielskie i francuskie. Gen. Józef Haller pisał w swoim
czasie do wyżej wskazanych osób ,dziękując im za opiekę nad
polskim oddziałem zaznaczając .że przy pierwszej sposobności
przedstawi ich do polskich orderów . Pułk. Donop oprócz tego
był pewien czas przy Sztabie II-go korpusu wojsk Polskich ,
oddając naszym formacjom wielkie usługi .

Dziś kiedy szereg cudzoziemskich oficerów otrzymało
ordery polskie ,proszę o odznaczenie gen. Ironside i pułk.
Donop pod kierownictwem których została przelana pierwsza
krew ,pierwszych bojowych jednostek niepodległej Armji Pols-
kiej .

Adjutantura osobista
Szefa Sztabu generalnego W. P.

L. 446/A.O. 13/11

St. Dowoyno - Sołkhub
pułkownik sztabu generalnego

pułk. Dowoyno red. zgłoszenie wniosku na
odznaczenie 20/11/20

Kwatera sztabu, 26.XI.1920.

ŁASKAWY PANIE GENERALU!

Mówił mi Pan Generał Jędrzejewski, że Witos będąc tu niby miał się dowiedzieć odemnie, że wojska których ja jestem Szefem Sztabu nie usłuchają rozkazu cofania się nad granicę Państwa, ale będą i nadal zajmować okupowane tereny.-
Melduję zaraz, że rzecz została fałszywie zrozumiana przez prezydenta, lub fałszywie wyłożona. Prawdą jest, że w rozmowie z Pana Ministrami podkreśliłem, że wielka jest szkoda opuszczać ten bogaty pas, w którym więcej jest Polaków, jak w całym okręgu Włodzimierza Wołyńskiego i że my opracowujemy dla Komisji polskiej, która z bolszewikami razem ma wyznaczyć dokładne granice - elaborat, przedstawiający wartość tego pasa dla Polski.- Drugie było, że smiejąc się i zartując powiedziałem, że mnie jako Tyżkiewicza namawiano, żeby zrobił **Zeligowskiade** na Berdyczew i stworzył Państwo Berdyczewskie - że ja nie mogę się na to zgodzić, że gniazdo moje rodzinne pozostaje poza obrębem Polski.-

Ot cała sprawa, jeżeli tak poważni ludzie, jak mają być Ministrowie z takiej rzeczy potrafią takie dedukcje wy-
sięgnąć, to już jest koniec świata no i Polski, która nie może się zaobyc z 30 milionów ludności na mądrzejszych i bardziej serjo reprezentantów.- Więcej jeżeli pobłądziłem to proszę Pana Generała bardzo pokornie o przebaczenie i za cały czas mojej służby w Polsce jest to pierwszy wypadek w którym pozuwałem się do winy i o przebaczenie proszę.-

Wracając do spraw serjo pozwalam sobie Panu Generalowi przedłożyć kopię naszego elaboratu co do pasa granicznego - może taka na miejscu zebrana orientacja będzie miała dla

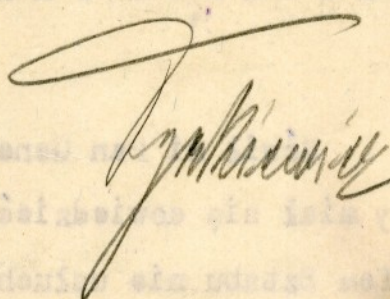
Łódź 2 2/12 1920.
Rm

Raport soldany
II. sold. mjr. Pruski
2/12 Rm

Warszawa, 28.XI.1920.

Pana Generała warte.

Proszę Pana Generała **przyjąć** wyrazy wysokiej czei
i posłusznego uszanowania

Wobec tego, że w sprawie tej, w której chodzi o
niektóre sprawy, które są dla nas bardzo ważne, a
które nie mogą być rozstrzygnięte w sposób
satisfakcyjny, proszę Pana Generała o
interwencję w tej sprawie.

Wobec tego, że w sprawie tej, w której chodzi o
niektóre sprawy, które są dla nas bardzo ważne, a
które nie mogą być rozstrzygnięte w sposób
satisfakcyjny, proszę Pana Generała o
interwencję w tej sprawie.

Wobec tego, że w sprawie tej, w której chodzi o
niektóre sprawy, które są dla nas bardzo ważne, a
które nie mogą być rozstrzygnięte w sposób
satisfakcyjny, proszę Pana Generała o
interwencję w tej sprawie.

Żelazowski

Wobec tego, że w sprawie tej, w której chodzi o
niektóre sprawy, które są dla nas bardzo ważne, a
które nie mogą być rozstrzygnięte w sposób
satisfakcyjny, proszę Pana Generała o
interwencję w tej sprawie.

Wobec tego, że w sprawie tej, w której chodzi o
niektóre sprawy, które są dla nas bardzo ważne, a
które nie mogą być rozstrzygnięte w sposób
satisfakcyjny, proszę Pana Generała o
interwencję w tej sprawie.

Handwritten notes and signatures at the bottom left.

Handwritten notes and signatures at the bottom right, including the number 753.

ATTACHÉ MILITAIRE
À LA LÉGATION DE POLOGNE
ROME
VIA PRINCIPESSA CLOTILDE, N. 7
TEL. 21-8-55

ROME, LE 24 listopada 1920

J.W. PAN GENERAL

TADEUSZ ROZWADOWSKI
SZEF SZTABU GENERALNEGO
W WARSZAWIE.

Mam honor przesłać Panu Generalowi tłumaczenie artykułu
Gazety nacyonalistycznej włoskiej "IDEA NAZIONALE".

Adjutantura osobista
Szefa Sztabu generalnego W.P.

792
AO.

Attaché Wojskowy

Amiński majl.

754
752

"IDEEA NAZIONALE", naczelny organ nacjonalistow wloskich,
z dnia 23 listopada 1920, N°280, umieszcza artykul nastepujacy:

SPRAWNOSC WOJSKOTA POLSKA

WOBEK BOLSZEWIZMU.

W tych dniach, po niepowrotnej klесce, poniesionej przez Wrangla, mowi sie bardzo wiele o mozliwej, i wedlug niektórych wprost blizkiej - ofensywie bolszewickiej na froncie polskim. Niebezpieczonstwo, grozace z tego powodu, przedstawione przez dzienniki angielskie i francuskie, wywolalo wielkie zaniepokojenie w Europie, nie dajac wszakze jednoczesnie wiadomosci o tem, jakie sa warunki wojskowe polskie i jak Polska w ogole jest na cios ten przygotowana.

Z tego powodu wiec postanowilismy zasiagnac wiadomosci od Attaché Wojskowego przy Legacyi Polskiej, Majora pulku Ulanow, hrabiego Mieczyslawa Poninskiego, ktory w zeszlym tygodniu byl przyjety u Krola na prywatnej audyencyi.

Za hrabia Poninskim przemawiaja bardzo wyrazne tradycye wloskie, ukonczywszy bowiem nauki we Wloszech, majac lat szesnascie, wstapil jako uczen do Szkoły Wojskowej w Lidenie, z ktorej wyszedl w stopniu podporucznika do pulku Kawaleryi Aosta; potem jako porucznik byl w Pinerolo, i dopiero w roku 1894 powrocil na Wolyn do swych ziemskich posiadlosci.

Odbył wojnę w wojsku rosyjskiem, po rewolucyi zaś uciekł do Polski, gdzie dosłużył się stopnia Majora. Ojciec jego był generałem lejtnantem w naszym Wojsku, przedtem jednak służył w wojsku węgierskiem. W roku 1856 po przybyciu do Włoch, otrzymał od Wiktora Emanuela II mandat uformowania kawalerii w Toskanii; przeszedł stopniowo całą hierarchię wojskową włoską, aż w końcu w roku 1880, z tytułem honorów, powrócił na swój Wołyn.

Nowy Attaché Wojskowy młodzieńczej legacji Rzeczypospolitej Polskiej posiada wysoką kulturę i doskonałą znajomość naszego języka i naszego świata; tym sposobem dość długą rozmowę która mieliśmy z nim, była bardzo serdeczna i zapewne zainteresuje żywo czytelników zwłaszcza w tem, co dotyczy specjalnie możliwości, jakkolwiek tak bardzo niepożądanego ofensywy bolszewickiej.

- Nie wierze, powiedział on, w ofensywę, o której pełno w dziennikach, z przytaczaniem przez nie danych i przypuszczeniami, szeregami potrosze z powietrza. Nie wierze zwłaszcza po oświadczeniach Joffe, który jednej tylko rzeczy żąda od nas: zaniechania propagandy antybolszewickiej. Polska potrzebuje spokoju, by odregenerować się w swoim przemyśle i rolnictwie, i by postawić swój "złoty", odpowiadający blizko wartości franka, al pari. Z naszej więc strony niema najmniejszego zamiaru jakiegokolwiek wojennej inicjatywy.

- Nie można jednak wykluczyć że bolszewicy, wolni od wroga na innych frontach, będą próbowali napasać na Polaków, zwłaszcza

po zerwaniu z Anglią, po którym wszelkie powstrzymanie się z ich strony przez wzgląd na Entente, jest całkowicie uniemożliwione.

- To też jesteśmy gotowi. Duch wojskowy jest gruntem każdej polskiej duszy. Proszę tylko pomyśleć, że w ciągu dziesięciu wieków, zmuszeni przez nasze położenie geograficzne między Wschodem a Zachodem, walczyliśmy przeciw Turkom, Niemcom, Tatarom, Rosyjanom, Szwedom; po nieocnym podziale Polski, trzy razy zbrojnie powstawaliśmy. Epopeja napoleońska bardzo wiele Polaków zawdzięcza. Garibaldi miał u swego boku legiony polskie, jak je mieli również Karliści w Hiszpanii w swej uporczywej wojnie podjazdowej..... Dzisiaj wreszcie żołnierz polski doczekał się własnego wojska, i przynależą do niego potrzeby było wybitnych istotnie zdolności wojskowych, by w ciągu 15 zaledwie miesięcy stworzyć je doskonałe karne, regularne, kompletne, żywione jak najlepszym duchem patriotyzmu i poświęcenia. Brakuje mu może jednolitości zewnętrznej, lecz na to złożyły się warunki polityczne, w których tak długo pozostawała rozczłonkowana Polska.

Obecnie po odparciu hord bolszewickich, każdy żołnierz z podziwu godną gorliwością zabrał się do studyowania nowego regulaminu narodowego dla piechoty, kawalerii, wojsk technicznych i artylerii. I istotnie pomimo mundurów różnych jeszcze, co jest pozostałością po trzech narodowościach, mimo że część

zsolnierzy sciska w dloni "mannlicher", inna - "steyer", a jeszcze inna - rosyjski karabin "trzyliniowy", - wszyscy Polacy maja wylacznie w sercu Ojczyzne, nareszcie zjednoczona i niepodlegla.

- A jak zorganizowane jest wojsko?

- Wojsko na pelnej stopie wojennej liczy 150 pulkow piechoty, 36 pulkow ulanow i strzelcow konnych, pozatem odpowiednia ilosc baterii polowych i ciezkich, oraz dzielne i inteligentne szeregi wojsk technicznych. Sila slowem, ktora choc stworzyc potrzeba bylo niemalej pomocy przyjaciel, wrocl ktorych wspanialomyslnie Wlochy nie byly bezwatpienia ostatnie. Zadanie nasze zorganizowania armii, by nie znalezc sie bezbronnymi wobec groznego niebezpieczenstwa, bylo dosc trudne i skomplikowane. Innymi slowy nie bylo rzecz latwa ukonstytuowac pulk, gdy nalezalo rzucic niezwlocznie w odmet walki osiem lub dziesiec kompanii ledwie co sformowanych, gdy rekruci zaledwie osiodlawszy konie pedzic musieli na stepy Ukrainy, by waleczy rozpaczliwie przeciw starym zaprawionym w wojnie pulkom rosyjskim, lub kozakom Budionnego.

- A co do sluzby aprowizacji i lacznosci?

- To bylo zadanie najpowazniejsze, biorac pod uwage front blisko tysiac kilometrowy. Braki w tej sluzbie byly istotna przyczyna klaski poniesionej przez wojska nasze przy odrocie z pod Kijowa. Dzis i tu osiagnieto juz znaczny postep. Wszystko dziala, jesli nie doskonale to w kazdym razie w sposob zadowal-

niający wymagania kampanii,

- A amunicja?

- Nie brak jej; sami w Polsce wyrabiamy ją w dostatecznej ilości. Wielka ilość koni zdobytych na bolszewikach, zaopatrzyła szeregi kawalerii i artylerii. Dlatego też spokojni i silni, lecz gotowi na wszelką ewentualność, czuwamy na naszych granicach.

- Kilka dzienników podało, że bolszewizm w Polsce ma solidne podstawy.

- To fałsz. Mamy tylko umiarkowaną formę socjalizmu. Za blisko jesteśmy Rosji, by wierzyć w bolszewizm. Był czas, gdy chłopci naszego olbrzymiego latifundium - mamy latifundia liczące do miliona hektarów - spodziewali się socjalizacji ziemi i w marzeniu zapatrywali się na komunizm rosyjski. Lecz ostatni najazd bolszewicki był dla nich prawdziwym "experimentum in anima e corpore vili". Obecnie największymi wrogami Lenina są właśnie pracownicy rolni. Teren nasz nie jest, tak jak teren włoski, podatnym dla pewnych chwastów. Zresztą obecnie wobec wspólnego niebezpieczeństwa, ustaliły nawet partye, które zgromadził w jedną całość sztandar wspólny - Ojczyzna. Każdy zdolny do wojny Polak jest żołnierzem; inni pomagają pracą i zapalem. Jeśli bolszewicy rosyjscy zjawią się na ziemiach naszych, jesteśmy gotowi na ich przyjęcie.....

Protokół

sporządzony dnia 27. listopada 1920 r. Wydz. II.
Stalowa Wola, z Krakowem na rozkaz
M. v. wojak. Biuro prez. l. 3822/20 B. P. i. T.
26/II 1920.

Obecni:

Major A. Kucyński Skarpetki
Prez. Wydz. II. st.

Jawi się uzwany Kapł. Bronisław Romaniszyn,
przedstawiciel N. D. przy Komisji delimitacyjnej
na Spisz i Orawie, i po przedsta-
wieniu mu treści protokołu sporządzonego
w N. Targu dnia 8/10 1920 r. w sprawie zabrania
auto N. A. G., podaje:

Auto marki N. A. G. otrzymane
do dyspozycji jako przedstawiciel N. A.
przy Komisji delimit. od Komisarza (com-
missaire adjoint) Dr. Göttla,

representanta M. S. zapo., a to z tego powodu,
że dwaj. w Krakowie, które starym
miało mi przyjechać auto z wyprawami
walczyć z wielkimi pod tym względem
trudnościami. Auto tego niestety nie udało się
z Dr. Grottem do drugiej połowy września,
tj. do czasu przyjazdu Komisji ludn. dla
spraw plebiscytowych do N. Targu.

Komisja ludn. zaigrała wrócić auto,
a ponieważ wykonanie tego iżlanego gro-
ziło zastawieniem prac Mojej i
Dr. Grotta, preto na jego prośbę wyje-
chalem do Krakowa autem ciężarowym
wyprawkowym; stał telefonicznie inter-
wencją u N. H. Obywatelom mówiąc
też, Hughesem zawiadamiając, iż
że na podstawie osobistej interwencji
osoby ostatek gener. Rozważa obcego
z Pres. Renty Am. - auto wysyła
auto z N. Targu do Warszawy

ma być wstrzymana i auto ma być oddane
do mojej, - Dr Goettla dysponuji.

Na podstawie tej sprawy ~~przebiega~~ zarządzeniem
przygotowania auta z N. Targu do Krakowa,
złoty miałem jechać na pośrednictwo
Komisji delimit. w Opatowie. Gdy auto
nie nadchodziło, również się telefonem
do prezyd. Komisji licho. z Targu radcy
Chomicza, który ostatecznie auto mi
przygotował. Wówczas po raz pierwszy rozmowa-
łem o sprawie auto z członkiem Komisji
kierowniczej z Targu.

Po powrocie z Opatowa wyjechałem z Dr Goetlem do Targu, a stamtąd na Łysą
Polanę w Tatry pod Jaworyną, gdzie
miałem powstać kilka dni. Auto odebrałem
do Targu, prosiąc by je przygotowano na
Łysą Polanę za 4 dni. Trzeciego dnia
wyjechałem autem Dr Pogorowicz z serwanem
z Komisarza Dr Goetla do natychmiastowego

porozumieniu do Ładowanego a wainych sprawach
W Ładowanem prosił mnie Dr Goettel o wyjazd
do Kradowa i Warszawy celem interwencji a prze-
nie auto, gdyż Krowyja biłost. z Warszawy otrzymała
ponowny rozkaz odesłania go do Warszawy.
Wyjechałem natychmiast przez ^{do} Warszawę a celu
załatwienia Komisji o moim wyjeździe autem
do Kradowa. W Warszawie rozmawiałem z zastępcą
Dr Chomickim p. Kiedrzyńskim, który polecił
mi dwie osoby a p. Dylaga, z których
jedna, mieszkała w trójce, polecała, odesła-
nie auto mimo interwencji gen. Romadurkiego,
i dalsze o swoich nadziejach ze strony
rodziny. Przybywszy do Kradowa połączyłem
się telefonicznie z gen. Romadurkim, zame-
dlałem mu o zarządzeniu p. Dylaga i otrzy-
małem od niego rozkaz zameldowania się u niego
w Łowiczu, do którego najpóźniej wyjechałem i
sprawy załatwiłem przedtężeniem. Auto
na rozkaz gen. Romadurkiego zatrzymałem
w Kradowie do czasu załatwienia jego

Witold Romadurki.

Ministerstwo Spraw Wojskowych
Biuro Prez. Licz.4137/20.B.P.1.T.

Warszawa, dn.5.XII. 1920 r.

(79)

Do

Naczelnego Dowództwa W.P.
/Sztab Generalny/

893/20
w miejscu.-

Przesyłam z prośbą o ewentualne uzupełnienie wyjaśnień kpt. Romaniszyna.-

2 załączniki.-

Z rozkazu Ministra Spraw Wojsk.

Ksiazka
Adjutantura osobista ~~pułkownik.~~

J
Szef Sztabu generalnego W.P.

- 9. GRD. 1920

893

aa 3/3 PD

465

8044 103932 2	8044 103932 2
Zat.	8044

IV 103932 / IV 8044

Adjutantura oświadczeń
 Szefa Sztabu Generalnego W.P.

00. 13-VII 1920 r. Zakł. Graf M. S. Wojsk.

766
 764

PLEBISCYT

odpis

Protokół

spisany w Nowym Targu dnia 8 października 1920 r w sprawie samowolnego zabrania auta marki H.A.G. przez kapitana Romaniszyna, zastępcy Komisarza rządowego przy Komisji delimitacyjnej.

Dnia 6 października b.r. zajęto auto H.A.G. w powrocie z Łysej Polany, do kad jeździło po kapitana Romaniszyna przed lokatą byłego Głównego Komitetu plebiscytowego, obecnie Komisji likwidacyjnej. Wbrew wyraźnemu sprzeciwowi zastępcy rządowego Komisarza likwidacyjnego, Dora Homicza, Rewidenta Skarbu, p.Niedzielskiego, który pokazał kapitanowi Romaniszynowi telegram Rządowej Komisji likwidacyjnej z nakazem odesłania aut plebiscytowych do Warszawy i spisania protokołu w razie stawiania trudności przy transporcie ze strony wojskowości w Nowym Targu - wydał kapitan Romaniszyn szoferowi Kollersteinowi rozkaz jazdy do Krakowa i Warszawy, oświadczając, że zwróci się sam bezpośrednio do Pana Radcy Dylaga, Dyrektora Rządowej Komisji Likwidacyjnej dla spraw plebiscytowych z prośbą o pozostawienie auta H.A.G. do jego dyspozycji. W razie zaś gdyby Pan Dylag pozostawienie auta H.A.G. odmówił, miał kapitan Romaniszyn pozostawić auto.

Świadkiem zajścia był członek Komitetu plebiscytowego, Dr Agorowicz, który treść niniejszego protokołu podpisem swoim stwierdza.

Nowy Targ, dnia 8 października 1920 r.

Podpisy

PRZES
RZĄDOWEJ KOMISJI LIKWIDACYJNEJ
DO SPRAW PLEBISCYTOWYCH

L.3692/P.

Przeznaczenie: Zabranie samochodu przez kapitana Romaniszyna; protokół.

Panu Ministrowi Spraw Wojskowych,

Inżynierowi Generałowi-Porucznikowi K.SOSNKOWSKIEMU

w miejscu

do wiadomości.

Przes
Rządowej Komisji Likwidacyjnej do spraw plebiscytowych:

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
Kancelaria Biura Prezydialnego

Wpł. dn. 29/10 - godz. Ref.
Lp. 6843 - 1920
Tytuł

Jan Dylag

verte.

Ministerstwo Spraw Wojsk.

Biuro Prez. Licz.3822/20.B.P.1.T.

Warszawa, dn.6 listopada 1920 r.,-

Do

Dowództwa Okręgu Generalnego

w K r a k o w i e.

Przesyła się do wiadomości i przedłożenia wyjaśnień,
za zwrotem aktu.-

Z rozkazu Ministra Spraw Wojsk.

Sparowski
Pułkownik.

Dowództwo Okręgu Generalnego w Krakowie.

Weszło dnia *9/XI* 1920

IV *Łącz. zamkniętych*
Ławn **Wydz. Szt.** *12539* **pouf.**

B.M. VI.Wydz.Prawny

Odstępuje się jako sprawę tam należącą / Registraturę zawiadomiono/.

w.z.Szefa IV.Wydz.Sztabu

Apt. **ROMANISZYN** zabranie auta.

Ministerstwo Spraw Wojskowych (Biuro Prezydjalne) w Warszawie.

Wykonując powyższy rozkaz przedkładam protokół przesłucha-
nia kapitana R o m a n i s z y n a ,wyjaśniający stan sprawy.

2 załączniki.

29. 11. 1920.

Pomocnik Dowódcy O. Gen.

Gracani
T. General - podporucznik

T.
MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
Kancelaria Biura Prezydjalnego

Wpł. dn. *1/12* *7575* *3* *20* *3* **Ref.**
BP1.

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH
Biuro Prez. Sekcja Prezydjalna
Wpł. dn. *2.III* *4137* *3* **Ref.**
96

6843 - BP1.

768
766

Przedmiot:

TREŚĆ:

Adjutantura Szefa Sztabu Gen.

bez czystopisu.

Warszawa, 9 XII. 1920.

Ref:

Szef Oddz.

(Szef Sekcji)

6/25

Szef Sztabu

Patrz przed apr.

Nr.

103932/17.

Przedmiot

Patrz po wyst.

Oddział

Załączyć:

Akta poprzednie:

Tymczasem
załatwione

Za zgodność czystopisu

Wysłano

Aut.

Skontro

Koncyent:

O D P I S.

D E P E S Z A.

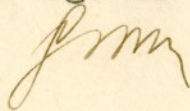
Nr.805.Siedlce.13.XII.23.00.

Warszawa, Minister Kolei odpis Nacz.Dow.Szef.Sztabu Generalnego
Generał Rozwadowski Szef Kol.Polowych.

W tej chwili dowiedziałem się, że Szef Kol.Polowego zrobił zarządzenie o odbudowie szeregu mostów bezpośrednio kompanjom kolejowych na liniach znajdujących się poza czołowymi odcinkami i podporządkowaniem odpowiedzialnie mnie jako prezesowi Dyrekcji stop wobec tego, że takie zarządzenia sprzeciwiają się uchwałąm konferencji z dnia 27.10. na której przy udziale generała Rozwadowskiego i zastępcy Szefa Kolei Polowych zostało zdecydowane że komp.kolej.będą użyte jedynie jako siły pomocnicze przy odbudowie, że zarządzenie Szefa Kol.Pol.nie zostały ze mną uzgodnione iż nie mogę się zgodzić ażeby na liniach mnie podporządkowanych rozporządzały się czynniki do tego niepowołane, upraszam o powiadomienie mnie, czy Pan Minister przekazał swe prawa w zakresie odbudowy władzom ~~kolejowym~~ wojskowym; w takim razie upraszam o wyjaśnienie mych funkcji granicznej kompetencji aby wiedział ostatecznie za co jestem odpowiedzialny stop.Muszę jednak zaznaczyć, że uważam absolutnie za niedopuszczalne aby na jednych i tych samych liniach rządziła Dyrekcja i władze wojskowe.

/-/L A N D S B E R G.

Za zgodność:

E.M.S.Wojsk.Dla Spr.Demob.
SZEF KOLEJNICTWA POLOWEGO.
Wpł.dn.15.XII.1920 r.
Nr.100509/kol.tj.

B. P i l n e.

Operacyjne.

H U G H E S.

D E P E S Z A.

O d p i s.

Ekspozytura Szefa Kol. Pol.

S i e d l c e.

Odnosnie do telegramu inż. Landsberga Nr. 805. z Siedlec z dnia 13. grudnia 1920 r. stop Szef Ekspozytury Kol. Pol. w Siedlcach zechce prosić Pana Prezesa Dyr. Wileńskiej o niewysyłanie telegramów niezgodnych ze stanem faktycznym stop Szef. Kol. Pol.: 1/. wogóle nie wydaje bezpośrednio rozkazów kompanjom kolejowym, 2/. wydaje je tylko za pośrednictwem swojej Ekspozytury w Siedlcach i Szefów Kolejnictwa poszczególnych armji, których zadaniem jest uzgadnianie prac podległych im wojsk kolejowych z poszczególnymi Dyrekcjami P.K.P., 3/. o odbudowie szeregu mostów, na liniach znajdujących się poza czołowymi odcinkami dotychczas nie wydał wogóle żadnych rozkazów, 4/. Rozkaz podobny zamierza dopiero wydać na podstawie konferencji odbytej z Szefami Kolejnictwa Armji, po uzgodnieniu zamierzonych robót z Ministerstwem Kolei Żelaznych i Ministerstwem Spraw Wojskowych, skoro będzie definitywnie ustalona ilość Wojsk Kolejowych, mających pozostać w jego dyspozycji stop Otrzymują: Szef Ekspoz. Kol. Pol., a do wiadomości: Pan Min. Kol. Żel., Szef Sztabu Generalnego i Gł. Kwatermistrz.

Ekspozytura M. S. Wojsk.
Nr. 100509/kol.op.tj.

SZEF KOLEJNICTWA POLOWEGO:
Inż. Brzozowski ppułk. m. p.

Za zgodność:

EKSPozytura M. S. WOJSK.
/DLA SPRAW DEMOB/.
SZEF KOLEJNICTWA POLOWEGO.
Nr. 100509/kol.op.tj.

Poczta pol. 53. dn. 17. grudnia 1920 r.

Zarządzenia i wyjaśnienia
w związku z depeszą inż.
Landsberga.

P i l n e.

DO

SZEFA SZTABU GENERALNEGO

w m i e j s c u.

Załączając odpis depeszy inż. Landsberga Nr. 805. z dnia 13. grudnia 1920 r. przedkłada się powyższe do wiadomości.

1 załącznik.

SZEF KOLEJNICTWA POLOWEGO:

Inż.

ppułk. p. d. Szt. Gen.

Adjutantura osobista
Szefa Sztabu Generalnego W. F.

A 980

da

rozprawa

771
769

do

P.R.U.W.K.R.

L.dz. 502.-

DO

Ściśle tajne.

Nacz.Dow.Szt.Gen.Oddział II.

Otrzymałem następujące wiadomości, których źródło poda por. Włoskiewicz.-

1. Dążenie do zmiany siedziby Delegacji t.j. do przeniesienia jej z Mińska do Homla zostało Delegacji rosyjskiej nakazane z Moskwy. Powodem tego mogą być zarówno względy polityczne, gdyż Mińsk jest obecnie siedzibą rządu białoruskiego, jak również zdanie sobie sprawy że Mińsk nie jest odpowiednią siedzibą Delegacji polskiej, ponieważ bolszewicy w Mińszczyźnie zbyt silnych wpływów nie mają, terorem rządzą i przy wprowadzaniu bolszewickiego pełnego ustroju/zniesienie wolnego handlu od 1 stycznia i t.p./mogłyby zająć fakty, świadkami których bolszewicy Polaków nie chcą mieć, a które bezwarunkowo tutaj do ich uszu dojdą by musiały.-

Rzeczowych powodów na przeniesienie, prócz tych, które już istniały przy wyborze Mińska na siedzibę Delegacji, właściwie nie ma. Albowiem już i wtedy nie leżał Mińsk centralnie.-

Wobec tego będę oponował stanowczo przeciwko przeniesieniu Delegacji do Homla.-

2. Przed kilku tygodniami Delegacja polska urządziła przyjęcie na które zaprosiła zarówno członków Delegacji rosyjskiej, jak i kilka pań z tut. teatru.-

Skutki dla zaproszonych były nie bardzo przyjemne.-

Komendant gmachu Delegacji rosyjskiej niejaki Ulrich/pseudonim, Polak/pojechał do Moskwy, gdzie przed Dzierżyńskim i podobno Trockim oczernił zarówno członków Delegacji rosyjskiej, jak i innych zaproszonych.-

Dzisiaj przyjechał podobno do Mińska, do "Czrezwyczajki" niejaki Szware, podobno delegat Trockiego i Dzierżyńskiego, który zaważwał dzisiaj do przesłuchania zarówno członków Delegacji rosyjskiej /Kołtunow, Iwanow, Maksimowski/, jak też i inne osoby. Przesłuchanie miało być niezwykle szczegółowe. W związku z tym stoi odwołanie Maksimowskiego i Iwanowa, pod płaszczykiem rozpoczęcia wykładów na kursach Dców i akademji Szt.Gen.-

Jak już meldowałem na miejsce Iwanowa miał przyjść niejaki Trojanowski, szef oddziału operacyjnego byłej 3 Armji, który odmówił podobno przyjęcia tego stanowiska.-

Spodziewać się należy przeto ostrzejszego wiatru i nowych członków z prawdziwych komunistów.-

Wogóle niektórzy członkowie teraźniejszej Delegacji rosyjskiej uważali się, że im nie dowierzają, że ich śledzą.-

Wszystko to jest dziełem Ulricha.-

3. Obecny przewodniczący Delegacji rosyjskiej-Jordański otrzymał podobno rozkaz z Moskwy przeniesienia Delegacji polskiej do jakiegoś odosobnionego domu za miastem, do kompletnego jej izolowania i omal że nie do otoczenia tego domu drutem kolczastym.-

Jordański miał odpowiedzieć, że podobnej propozycji zrobić nie jest w stanie i zaproponował podobno przeniesienie Delegacji do Homla, na co się Moskwa zgodziła.-

Rozumie się, że tym więcej stanowczo będę przeciwko przeniesieniu protestował.-

W razie gdyby co do traktowania Delegacji polskiej miały zajść zmiany nieodpowiadające zagwarantowanym jej swobodzie ruchów i nietykalności dyplomatycznej, założę bardzo energiczny protest, a w razie oczywistego izolowania jej w Mińsku, chcę postawić sprawę bardzo ostro i zagrozić moim ewentualnym wyjazdem.-

Wyjazd taki mógł by być uważanym, jako pewnego rodzaju demonstracja, praktykowana w stosunkach dyplomatycznych.-

Nie można by więc tego uważać, jako zaprzestanie działań Delegacji gdyż funkcje moje objął by najstarszy rangą oficer.-

Ponieważ teraz już w biały dzień zupełnie bezwstydnie śledzą przez niewyrobionych ludzi za każdym naszym krokiem, każdego prawie kto się z nami styka, do "Czrezwyczajki" zapraszają, uważam, że jakichkolwiek dalej w tym kierunku idących obostrzeń ze względu na powagę Nacz. Dow. W.P., którego reprezentantem jest tutaj Delegacja, tolerować by nie można i że trzeba sprawę postawić jasno i twardo.-

Inaczej spadniemy do roli kopciuszka, którego się za ledwie znosi.-

Proszę Nacz. Dow. o instrukcje w tym kierunku Hughesem.-

Ustne wyjaśnienia por. Włoskowicza uzupełnią ten raport.-

4. Por. Dobrzyński dzisiaj do Mińska przyjechał.-

Kpt. lek. Friesendorfa mogę w każdej chwili odesłać i proszę o odnośny rozkaz.-

Por. Ołtarzewskiego, referenta kolejowego, stawiam również do dyspozycji, gdyż go odpow

713
778

zycji, gdyż go odpowiednio tutaj użyć nie mogę.-

Proszę na jego miejsce o przydział jednego oficera, mówiącego po rosyjsku, znającego tu stosunki i obznajmionego dobrze ze służbą wywiadowczą.-

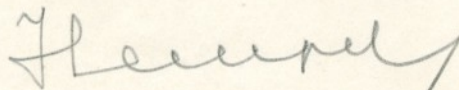
Pole do działania tutaj obfite, lecz trzeba taktownych i wyrobionych ludzi, którzyby Delegacji nie skompromitowali.-

Dodać muszę, że gdyby por. Włoskiewicz otrzymał w przyszłości inne stanowisko, jest tu koniecznie potrzebny na jego miejsce starszy oficer w randze kapitana, któryby potrafił ująć całokształt dosyć delikatnych spraw i byłby w stanie mnie zastępować.-

5. Proszę o uruchomienie regularnej służby kurjerskiej między Nacz. Dow. a mną, a mając odpowiedni personel/brak biegłego maszynisty lub maszynistki daje się bardzo silnie odczuwać/, będę mógł częściej i obszerniej przysyłać raporty, których Hughesem in claris podać nie można a na szyfrowanie czasu nie mam.-

Będę mógł także odpowiednio posługiwać się prasą, której obecne wykorzystanie z powodu braku odpowiednich ludzi i środków, pozostawia wiele do życzenia.-

Szef Polsk. Woj. Kom. Rozjemczej.

Płk. Szt. Gen.

TAJNE

...dowództwa i instrukcji telegraficznych...

OFICER ŁACZNIKOWY
NACZELNEGO DOWÓDZTWA

WARSZAWA, DN. 30 marca 1921 r.

PRZY
MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

DO WIADOMOŚCI SZEFA SZTABU

Nr

Odpowiedź na pismo z dn. Nr

W sprawie:

M.S.Zagr. otrzymało następującą depeszę szyfrową od Pos. Polsk.
w Madrycie, datowaną 26/3.:

" Konferencja zaczyna się poprawiać. Hiszpanie ostentacyjnie
poparli nas na plenum w Barcelonie w sprawie rzek, co pociągnie i Amery-
kanów południowych."

Konferencja w Barcelonie jest konferencją fachowców robót
publicznych i kolejnictwa całego świata, jako delegat Polski jest P.
Wielowieyski, który otrzymał od M.S.Zagr. następujące instrukcje:

1. Obronić zdobycze, osiągnięte na konferencjach przygotowaw-
czych w Paryżu.

2. Co się tyczy spraw, których obronić nie było można, to wejść
w porozumienie z państwami, mającymi podobne interesy z Polską, i dążyć
do uznania naszych postulatów.

3. Zasadniczo się zgodzić na tranzyt przez Polskę z Europy
środkowej i zachodniej do Rosji, jednak wobec braku taboru wymagać, jako
warunek, dostarczenie nam dostatecznej ilości wagonów i lokomotyw. Zwró-
cić uwagę na trudności, stawiane tranzytowi polskiemu przez bojkot eko-
nomiczny, stosowany przez Niemcy wbrew traktatowi wersalskiemu.

4. Konwencję w każdym razie podpisać z zastrzeżeniem ratyfi-
kacji. Jeżeli zaś jaki punkt będzie dla Polski bardzo krzywdzący, / umię-
dzynarodowienie Wisły lub portu gdańskiego / zamieścić odpowiednie za-
strzeżenie /reserve/ w protokole podpisu. W razie trudności zasadniczych

TAJNE

P. Wielowieyski ma żądać instrukcji telegraficznych.--

WARSZAWA, dn. 30 marca 1921 r.

[Signature]

MINISTERSTWO SPRAW KRAJOWYCH

DO WIADOMOŚCI SZYFRA SZTABU

Odpowiedź na pismo z dn. 28/3

W sprawie:

M. S. Zagr. otrzymało następującą depeszę sztyrową od Pos. Polak.
w Madrycie, datowaną 28/3.:
" Konferencja zaczęła się poprawiać. Hiszpanie ostentacyjnie
poparli nas na planum w Barcelonie w sprawie trzeciej, co podobało i Amery-
kanów polubliwych."
Konferencja w Barcelonie jest konferencją fachowców robót
publicznych i kolejnictwa całego świata, jako delegat Polski jest P.
Wielowieyski, który otrzymał od M. S. Zagr. następujące instrukcje:
1. Obronę zdobycze, osiągnięte na konferencjach przygotowaw-
czych w Paryżu.
2. Co się tyczy spraw, których obronę nie było można, to wejść
w porozumienie z państwami, mającymi podobne interesy z Polską, i dążyć
do wzmocnienia naszych postulatów.
3. Zasadniczo się zgodzić na transfer przez Polskę z Europy
środkowej i zachodniej do Rosji, jednak wobec braku zabotu wymagalnego, jako
warunek, dostarczenie nam dostatecznej ilości wagonów i lokomotyw. Zwro-
cić uwagę na trudności, stawiane transferowi polskiemu przez polski ek-
onomiczny, stosowany przez Niemcy wbrew traktatowi wersalskiemu.
4. Konwencje w każdym razie podpisać z zastrzeżeniem ratyfikacji.
Każdy jeżeli zaś jakiś punkt będzie dla Polski bardzo krytyczny, umię-
dzywać go w Włosy lub portu Gdanskiego / zamieścić odpowiednio za-
strzeżenie / reserve / w protokole podpisu. W razie trudności zasadniczych

776

774

TAJNE

OFICER ŁĄCZNIKOWY
NACZELNEGO DOWÓDZTWA

WARSZAWA, DN. 30 marca 1921 r.

PRZY
MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

DO WIEDZOMOŚCI SZEFKA SZTABU

Nr

Odpowiedź na pismo z dn. Nr

W sprawie:

Odpis telegramu szyfrowego Poselstwa
Polskiego w Berlinie do M.S.Zagr.

Berlin 25/3

1. W socjaldemokracji, zwłaszcza u niezawisłych, zarysowuje się wyraźnie myśl bezpośredniego pertraktowania z Polską w sprawie Śląskiej. Żądają, żeby rząd podał Polsce rękę do zgody, ponieważ oba państwa są wzajemnie zależne, przestrzegając, żeby rząd nie ~~xxx~~ traktował Śląska jako części problemu reparacyjnego, nieuwzględniając słuszych praw Polski.-

Odpis telegramu szyfrowego Poselstwa
Polskiego w Paryżu do M.S.Zagr.

Paryż 25/3

Konferencja Ambasadorów uchwaliła 22 marca, że Polsce przysługuje prawo wywiezienia z Austrii materiału wojennego, nabytego przed 7 listopada 1919.-

Za zgodność:

POUFNE

OFICER ŁĄCZNIKOWY
NACZELNEGO DOWÓDZTWA

WARSZAWA, DN. 31 marca 1921 r.

PRZY
MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

DO WIADOMOŚCI **SZEFA SZTABU**

Nr

GÓRNY ŚLĄSK.

Odpowiedź na pismo z dn. Nr

W sprawie:

W dniu wczorajszym odbyła się konferencja u P. Ministra Sapięhy, na której był obecny Minister Spraw Wojskowych-Gen. Sosnkowski. Z rezultatów tej konferencji wiadome tu, że postanowiono wysłać delegacje w celach propagandy tymczasowo do Rzymu i Londynu, a prawdopodobnie następnie pojedzie i do Paryża. Wyjazd delegacji tych ma nastąpić koło 5 kwietnia. Skład delegacji, udającej się do ~~Rzymu~~ Londynu jest następujący: P. Brun-przemysłowiec, P. Zygmunt Chrzanowski-dyrektor Syndykatu Rolniczego w Warszawie, P. Rymer-przywódca Związków Zawodowych Narodowych na Górnym Śląsku i pomocnik Komisarza Korfantego. Do Rzymu udają się: P. Biniszkiewicz-przywódca P-P-S-na G. Śląsku, Poseł Lieberman, Poseł Prof. Buzek-Stronnictwa Ludowego, statystyk i znawca stosunków G. Śląskich.-

Zwróciłem się nieoficjalnie do Dyr. Morawskiego i referatu Śląskiego z prośbą o zaproszenie, na ewentualne następne konferencje w sprawie Śląska, i Naczelnego Dowództwa, ze względu, że Sztab Generalny ma najwięcej do powiedzenia odnośnie względów strategicznych, jakie należałoby uwzględnić.-

TAJNE

OFICER ŁĄCZNIKOWY
NACZELNEGO DOWÓDZTWA

WARSZAWA, DN. 31 marca 1921r.

PRZY
MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

DO WIADOMOŚCI **SZEFA SZTABU**

Odpisy telegramów szyfrowych otrzymanych
przez M.S.Zagr.

Nr

Odpowiedź na pismo z dn. Nr

W sprawie:

P.Skirmunt z Rzymu 26/3.

W konferencji rzymskiej wezmą udział tylko państwa sukcesyjne, w Portorose także przedstawiciele Anglii, Francji, Japonii, może Ameryki. Dlatego rząd włoski pragnąłby w Rzymie omówić, ewentualnie załatwić wszystkie sprawy, interesujące państwa sukcesyjne i program konferencji rzymskiej może się rozszerzyć i pace jej przedłużyć, podczas kiedy Portorose może być odłożone. Znaczenie polityczne konferencji rzymskiej niewątpliwe.. Możliwe są oprócz decyzji ogólnych, także porozumienia poszczególnych państw. Przewodniczyć będzie markiz Imperjali, były poseł w Anglii. Proszę o instrukcje w sprawie mego stosunku do konferencji i delegacji naszej. Przypuszczam, że dla ewentualnych kwestii finansowo-ekonomicznych mógłby być użyty, bawiący tu, dyrektor banku małopolskiego, Józef Karpowicz.-

P.Szembek Budapeszt 28/3.

Ex Król Karol był w niedzielę 27 kilka godzin w Budapeszcie. Przyjechał niespodzianie autem z Szombathely z gen. Lehar. Horthy zaskoczony, prosił ze względu na Entantę i sąsiadów o natychmiastowy wyjazd z Węgier. Karol odmówił, powołując się na rzekome poparcie Brianda, czemu poseł francuski kategorycznie zaprzeczył. Udało się go odesłać do Szombathely. Posłowie Entanty wznowili veto przeciw niemu. Odsłone veto posła francuskiego zawieźli dziś Andrassy i Bethlen do Króla. Legitymiści za ten krok oburzeni na Króla, który jest jeszcze w Szombathely.-

Za zgodność:

TAJNE

OFICER ŁĄCZNIKOWY
NACZELNEGO DOWÓDZTWA

WARSZAWA, DN. 31 marca 1921r.

DO WIADOMOŚCI **SZEFA SZTABU**

PRZY

MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH

Odpis Telegramu Szyfrowego do M.S.Zagr

Nr

Odpowiedź na pismo z dn. Nr

W sprawie:

P.Michałowski.Stokholm 26/3

Stosunki szwedzko-finlandzkie, wobec niezłatwionej jeszcze sprawy Alandu, naogół raczej nieprzyjemne. W ostatnich czasach odczuwać się jednak daje pewne złagodzenie wzajemnych sporów, zwłaszcza na skutek usiłowań Ministra Spraw Zagranicznych-Wrangla, który dąży do nawiązania znośniejszego pożycia, wykazując wspólność interesów w niektórych dziedzinach, wyłączając zaś na razie z dyskusji spór o Aland. Jak dotąd usiłowania te do większych rezultatów nie doprowadziły. Wspomnieć jedynie wypada o odwołaniu z Finlandji, znienawidzonego tam posta szwedzkiego-Westmana, oraz o pomocy banków szwedzkich w konwersji pożyczki finlandzkiej. Co do koncepcji przyłączenia się państw bałtyckich, to w Szwecji, zdaniem mojem nie miałyby takie projekta widoków urzeczywistnienia. Propozycje, czynione w tym kierunku ze strony łotewskiej w roku ubiegłym, mało zresztą konkretne, nie znalazły żadnego zrozumienia. Szwecja, jak nieraz wykazywałem, od czynnej polityki stroni, dąży przedewszystkiem do zacieśnienia węzłów politycznych i gospodarczych z Danją i Norwegją, pragnie przytym, aby wpływy szwedzkie były dominujące. Interesuje się pozaty żywo sprawami Ligi Narodów, ale inne zagadnienia mało ją obchodzą: państwa bałtyckie i porty ich przyszłość /za wyjątkiem Finlandji/ zapatruje się sceptycznie. Żywy odźwięk znajduje tu zawsze, jak wiadomo, wszelkie poczynienie niemców, jeżeli zatem wogóle, to najprędzej na gruncie propagandy niemieckiej mogłoby nastąpić zbliżenie pomiędzy Szwecją a jej sąsiadami bałtyckimi. -

Za zgodność:

30-10/1-24
DEPEZA
Ordo 2052
1-12/1

szeł sztabu gen rozwodowski / do rak własnych ./ doreczyc
bezwzględnie do myszkania prywatnego przed gotzina 8- ma rada ./ =

Podpis _____

z dov 3.- ej armji .-(808- 12./10-01/00-) = _____

W wysł. odpowiadaj dyrektywy przesyłam rządane ogólnikowe zestawienie
dotyczące polesia i jego naturalnych zasad rzm 1.- główne bogactwo
lasów skupione przedewszystkiem w środkowym polesiu zamkniętem
ptycza uborcza od strony wschodniej słochodem - jasiolda
od str. zachodniej s na przestrzeni tej t. j. na środkowym polesiu
1. znajduje się okolo 2.- mil dziesyecia lasu z których debowa
puszcze lurowska bedaca własn rządu oraz lasy błych w ks.
recsyjskich nadajaca się do natychmiastowego objęcia i inne do
łatwego wykupienia gotowe do wywozu : okolo 10- tysyacy drzewa
opatowego olbrzymi skład drzewa stołarskiego w tartakach postolach
nad jeziorem kniaz gdzie w kazdym razie

773 761

DEPEZA

2/808

Kilka km ? jest założonych dobrze zokonszerwowanym drzewem - w
budzie pawłopolskiej nad środkową uborcia (kilkaset wagonów
dębowej posadzki - do natychmiastowego uruchomienia nadają się
- tartak w postolach 47, - pilnora z z górą i tamtejsza beda -
własności wojskowa - fabryka fornirow w kapcewiczach własność
kieniewiczów - fabryka fornirow i dyktów w płyczy w l. rosyjskiego
żyda . kilkanaście tartaków środkowego pocięcia potrzebowałoby
gruntownego remontu - fabryka zapalek w plesku własność prywatna
czynna. - Lasy pocięte w łączności z lasami pruzanskimi i puszcza
bialowieska oraz lasami Litwy środkowej i poł. Wołynia tworzą bazę
eksploatacji drzewnej na której oprócz można wytylko odbudowę
kraju ale i sanację obciążonych finansowych ciężarów państwa p
warunkiem powodzenia eksploatacji jednolite kierownictwo w wielkim
stylu założonej akcji - specjalne na pocięciu akcje te _____
przeprowadzić może jedynie tylko ~~własność~~ tylko wojsko przyczem

762
780

DEPESZA

3/808

konieczna rzecz będzie odbudować kolejki wazkotorowe względnie
założenie nowych udogodnień sieci wodnej przy pomocy której
dociera się wgląd pociągów oraz dać jej ujście do bugu i Wisły
przez odbudowę kanału Rodlewskiego co wymaga 6-tygodniowej
wyteżonej pracy - uruchomienie warsztatów berlińskich o czynnych osiągnięciach
w dawidgrodzie / nad horyzontem / oraz fabryk statków w
piasku okazać się rzecz konieczna / wszystko własność prywatna.
/ rzm 2. - siano i bydło - pociąg produkuje olbrzymią ilość siana
które przy racjonalnej gospodarce zaspokoić można całe
zapotrzebowanie w pociągu - oraz większą ilość przeznaczyć dla
zagranicy - ze środkowego pociągu wydobyć można w obecnej chwili
do 5000 sztuk bydła - przy racjonalnej gospodarce może ono
się stać jedną wielką oborą. - rzm 3. - ryby - jeziora i rzeki
pociągowe obfitują w wielką ilość ryb przednich gatunków
szczególniej jezioro Kniaz / albo żyd w sr pociągu /

DEPESZA

4/808

rzm 4.- rozwinięta na wielką skalę prywatna chowla
myerogacizny o długiej szerci wykup i handel szerscia - w związku
z tem garbaraye -(prymitywne .-) nadajace sye do rozwijecia w
wielkim stylu rzm 5.- sadownictwo na wielką skalę rozwinięte a
nadajace sye do poważnej eksploatacji szczegółowy projekt ---
zuzycowania tych zasobow moglby byc przedstawiony po
przeprowadzeniu dokładnych studjow fachowych =

DO

(m p) sikorski gen pper dwca + + + +

Treść:

784
782